

คม.ชัด.ลึก

ปีที่ 12 ฉบับที่ 4167 วันจันทร์ที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2556 หน้า 12

สภาวิจัยแนะปราบเพลี้ยด้วย ‘ชีวกรีย์’ ทางรอดผู้ปลูกมันสำปะหลังอย่างยั่งยืน

ต้องยอมรับว่าการระบาดของเพลี้ยแป้ง สีมชมพูในไร่มันสำปะหลังครั้งใหญ่ในหลายพื้นที่ของ จ.กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี เมื่อปี 2551-2552 มัน ได้สร้างความเสียหายอย่างยับยั้งแก่เกษตรกร ผู้ปลูกมันสำปะหลัง จนไม่สามารถประเมินค่าได้ บางรายถึงกับต้องสิ้นเนื้อประดาตัว ผลตอบแทน ที่ได้กลับกลายเป็นหนี้สินเพิ่มขึ้น อันเป็นผลเนื่อง มาจากหนี้ค้ำยารายจากแมลงศัตรูพืชชนิดนี้

จากนั้นในปี 2553 สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช โดยชีวกรีย์แห่งชาติเร่งหาทางแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยการทดลองวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการระบาดของ เพลี้ยแป้งในมันสำปะหลังของเกษตรกรใน หลายอำเภอของ จ.กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี บนเนื้อที่กว่า 2 ไร่ ภายใต้โครงการใช้ศัตรู ธรรมชาติเพื่อการแก้ปัญหาการระบาดของเพลี้ย แป้งมันสำปะหลังอย่างยั่งยืน หรือ “กาญจนบุรี โมเดล”

“โครงการนี้เริ่มเมื่อปี 2553 ที่เราเริ่มต้นด้วยมันสำปะหลัง ก็ เพราะตอนนั้นเพลี้ยระบาดอย่างหนัก ภาครัฐก็ไม่ได้แก้แน่ เกษตรกรที่เคย ปลูกมันได้ 4-5 ตันต่อไร่ก็ลดลงเหลือ 2-3 ตัน สภาวิจัยก็อาสารัฐบาลมาทำ ครบนี้ เพราะเราทำวิจัยได้ผลสำเร็จ มา แล้ว ผ่านมาเกือบ 2 ปี เราไม่เคยได้ยิน เพลี้ยแป้งระบาดอีกเลยและเราก็พบว่าชาว บ้านเริ่มมั่นใจการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้แทน

ศ.นพ.สุทธิพร ปล่อยแมลงปีกใสในไร่มัน

การใช้สารเคมีหรือฆ่าแมลง ซึ่งเป็นอันตรายต่อ สุขภาพและใช้ไม่ได้ผล ชำยังทำให้ต้นทุนการผลิต เพิ่มขึ้น ศ.นพ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ เลขาธิการ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กล่าวระหว่างนำคณะสื่อมวลชนลง ไปพื้นที่ดูการแก้ปัญหาเพลี้ยแป้ง สีมชมพูระบาดในมันสำปะหลังในพื้นที่ ด.วังไผ่ อ.ห้วยกระเจา จ.กาญจนบุรี เมื่อวันที่ 12 มีนาคมที่ผ่านมา หลัง สภาวิจัยให้งบประมาณเพิ่มเติมเพื่อทำ โครงการต่อเนื่องระยะที่ 2 ระหว่างปี 2555-2557 โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ ด้วงจรรยาบรรณของแมลงศัตรูมัน สำปะหลังอย่างยั่งยืน

มั่นใจชีวกรีย์แก้เพลี้ยระบาดยั่งยืน

นันทพล ภัทรวรินทร์ ชาวไร่มัน สำปะหลังวัย 55 ปี แห่ง ต.รางหวาย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี กล่าวถึงผลสำเร็จหลังจากเข้าร่วม โครงการว่า นอกจากช่วยลดต้นทุนการผลิตใน เรื่องค่าใช้จ่ายซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้วยังเป็น ผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรอีกด้วย ที่สำคัญการใช้วิธีการนี้สามารถกำจัดเพลี้ยได้ดีกว่าการใช้ ยาฆ่าแมลง เนื่องจากเพลี้ยแป้งสีชมพูมักจะหลบ ซ่อนอยู่ตามใต้ใบมันสำปะหลังที่สารเคมีเข้าไป ไม่ได้

“ช่วงแรกๆ ไม่มีใครสนใจ ใช้สารเคมีแทน อย่างเดียว เพราะเห็นผลไวและความเคยชิน แต่พอเขาเห็นของเราเริ่มมีความเชื่อมั่นมาก

ขึ้น เดี่ยวนี้เกษตรกรผู้ปลูกมันในละแวกใกล้ๆ เริ่มเลิกใช้สารเคมีแล้วหันมาใช้วิธีนี้กันมากขึ้น เพราะเห็นเราทำแล้วได้ผลดี”

เกษตรกรรายเดิมยอมรับว่า การกำจัดเพลี้ย ด้วยชีวกรีย์ไม่เพียงมีผลดีต่อสุขภาพและลด ต้นทุนการผลิตเท่านั้น แต่ยังทำให้ผลผลิตเพิ่ม ขึ้นเป็นเท่าตัว จากเดิมจะให้ผลผลิตเฉลี่ยเพียง 2-3 ตันต่อไร่ เนื่องจากพื้นที่ปลูกบางส่วนถูกเพลี้ย ทำลาย กัดกินใบ จนไม่มีอาหารไปเลี้ยงหัวได้ แต่ หลังจากการกำจัดเพลี้ยแล้วทำให้มันสำปะหลัง มีผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 4-5 ตันต่อไร่ และยืนยัน ว่าจะดำเนินการแก้ปัญหาเพลี้ยระบาดโดยวิธีการ นี้ให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่กว่า 700 ไร่ต่อไป

โดยจากผลการดำเนินงานของโครงการใน ปี 2553 ที่ผ่านมากับการทดลองนำ “แมลงข้าง ปีกใส” ปล่อยในแปลงมันสำปะหลังของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ปรากฏว่า สามารถหยุดยั้งการ ระบาดของเพลี้ยแป้งสีชมพูได้ 100% และสามารถ ด้วงจรรยาบรรณของแมลงศัตรูมัน สำปะหลังอย่างยั่งยืน

“ช่วงปี 2551-2552 เกิดเหตุการณ์เพลี้ย แป้งสีชมพูระบาดในมันสำปะหลังอย่างรุนแรง พอ ปี 2553 เราก็ได้งบจาก วช.มา 10 ล้านเพื่อทำ โครงการนี้ตอนนั้นเราสามารถผลิตแมลงข้างปีก ใสเดือนหนึ่งประมาณ 2 ล้านฟองแล้วก็ส่งเสริม ให้ชาวบ้านช่วยกันผลิตเองด้วย เช่น เอามุ้งคลุม บ้าง อะไรง่ายๆ ในแปลงมีแมลงข้างก็เก็บมาขาย พันธุ์ต่อ พยายามส่งเสริมให้ชาวบ้านช่วยเหลือตัวเอง ตอนนี้รายได้เยอะๆ เราจะเลี้ยงเองหมด ส่วนเรา ก็จะเคยเป็นพี่เลี้ยงให้พี่แรกที่เราทำมีเป้าหมายช่วย เหลือเกษตรกร 2 ไร่ทำพอทำจริงครอบคลุมไป ถึง 5 ไร่ไหม”

รศ.ดร.วิวัฒน์ เสือสะอาด ผู้อำนวยการ ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวกรีย์แห่งชาติ กล่าว ถึงผลการดำเนินงานของโครงการในปี 2553 หลัง ประสบความสำเร็จในโครงการแรก จากนั้นก็ขยาย

ผลมาสู่โครงการที่สอง ซึ่งได้ดำเนินการระหว่าง ปี 2555-2557 โดยเน้นการเจาะลึก การให้อั่งค์ ความรู้แก่เกษตรกรแกนนำเพื่อนำไปสู่การสร้าง เครือข่ายที่เข้มแข็งในอนาคต

“โครงการแรกเราปลูกมะโตให้เกษตรกรเห็น ความสำคัญ ยึดแนวกว้างเข้าไว้ เพื่อให้เกษตรกรมี ความมั่นใจ จากนั้นเราจึงขยายโครงการต่อเนื่องอีก 3 ปีคือปี 2555-2557 งบประมาณหนึ่ง คือ 4 ล้านบาท ภายใต้นั้นเกษตรกรกลุ่มเดิม แต่จะวงให้แคบเข้า มา เพื่อเจาะลึกหาแนวร่วม วางเป้าหมายให้เขาเป็น เครือข่ายของเราให้ได้ เพราะถึงที่สุดแล้วเขาจะต้อง ทำกันเอง ศูนย์คือเป็นที่เลี้ยงให้เท่านั้น”

หัวหน้าโครงการระบุอีกว่า ที่จริงแมลงข้างปีก ใสในธรรมชาติมีอยู่แล้ว แต่ที่ปล่อยก็เพื่อไปกระตุ้น แมลงข้างปีกใสให้เพิ่มปริมาณให้มากขึ้น สำหรับ แมลงข้างปีกใส เป็นตัวที่อยู่ในวงศ์ Chrysopidae มีประโยชน์ใช้ในการกำจัดศัตรูพืชที่มีขนาดเล็กเช่น เพลี้ยแป้ง เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ ตัวอ่อนแมลงหัว จาวและไข่หนอนศัตรูพืช โดยตัวเต็มวัย ถ้าตัวจะมี สีเขียวอ่อน ตัวสีทองอมแดง หัวดำยาวเรียว ปีก สีเขียวอ่อนใส เห็นเส้นปีกชัดเจน เมื่อเกาะนิ่งจะ แขนงลำตัวคล้ายหลังคา ตัวเมียมีขนาดใหญกว่า ตัวผู้ วางไข่ได้ประมาณ 400-500 ฟอง

ขณะที่ **รศ.โกศล เจริญสุข** นักวิชาการ เชี่ยวชาญด้านแมลง ที่ปรึกษาโครงการ อธิบาย ถึงวิธีการจัดการเพลี้ยแป้งชมพูในมันสำปะหลังของ แมลงข้างปีกใส ว่าเขาจะใช้กรรมที่โตงยาวขึ้นจับ เหยื่อและดูดกินของเหลวภายในจนเหยื่อตาย โดย เฉพาะเพลี้ยอ่อน สามารถกินได้ประมาณ 60 ตัว ในเวลา 1 ชั่วโมง ส่วนตัวเต็มวัยกินน้ำหวานเป็น อาหาร สำหรับระยะการปล่อยที่เหมาะสมคือระยะ ตัวหนอนปล่อยในช่วงเวลาที่ไม่ร้อนจัด

ส่วนวิธีการปล่อยนั้น รศ.โกศล แนะนำให้นำ ตัวหนอนหรือไข่แมลงข้างปีกใสใส่ภาชนะเป็นถ้วย กระดาษ หรือกล่องพลาสติกแล้วนำมาแขวนไว้บน หรือใต้ต้นมันสำปะหลัง ส่วนอัตราการปล่อยขึ้นอยู่กับ ปริมาณศัตรูพืช โดยเฉลี่ย 100-200 ตัวต่อไร่ แต่ถ้าศัตรูพืชมีปริมาณสูงก็ประมาณ 1,000-2,000 ตัวต่อไร่ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สารกำจัดศัตรู พืชทุกชนิดหลังมีการปล่อยแมลงข้างปีกใสลงไป ในแปลงมันสำปะหลัง

การกำจัดเพลี้ยแป้งสีชมพูในมันสำปะหลังด้วย แมลงข้างปีกใส ภายใต้โครงการใช้ศัตรูธรรมชาติ เพื่อการแก้ปัญหาการระบาดของเพลี้ยแป้งมัน สำปะหลังอย่างยั่งยืน โดยศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช โดยชีวกรีย์แห่งชาติ นับเป็นวิธีที่ไม่เพียงการแก้ ปัญหาหตุการระบาดของเพลี้ยเท่านั้น แต่ยังเป็น ผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรและช่วยลดต้นทุนการ ผลิตจากการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชอีกด้วย

● สุรัตน์ อัคระ ●